ΘΕΑΤΡΟ

Γράφει η Εύη Προύσαλη

Ευριπίδη, *Ιππόλυτος*. Εθνικό Θέατρο, Επίδαυρος 2004

Το Εθνικό Θέατρο γιόρτασε φέτος τα 50 χρόνια των Επιδαυρίων, με το ίδιο έργο που είχε παρουσιαστεί και το 1954, τον *Ιππόλυτο*, σε σκηνοθεσία του Δ. Ροντήρη και μουσική του Δ. Μητρόπουλου και στους πρωταγωνιστικούς ρόλους τον Αλ. Αλεξανδράκη (Ιππόλυτο) και την Κάκια Παναγιώτου (Φαίδρα). Στη φετινή παράσταση επιλέχτηκε ν' ακουστεί η μουσική του Δ. Μητρόπουλου - που σημειωτέον είχε γραφτεί το 1937. Και συνέβη το παράδοξο! Η μουσική αυτή -που μετρά 67 χρόνια από τη γένεσή της- αποδείχτηκε πιο σύγχρονη κι ελκυστική από την παράσταση του 2004 που παρακολουθήσαμε! Αν και ο φόβος όλων επικεντρωνόταν στο πώς είναι δυνατόν να συγκατοικήσουν μια μουσική ηλικίας 67 ετών με μια σύγχρονη σκηνοθετική άποψη, η παράσταση διέψευσε τους ενδοιασμούς, και μάλιστα, με τον πιο ανατρεπτικό τρόπο. Ο Δ. Μητρόπουλος αναδείχτηκε πρωτοπόρος και ο Β. Νικολαΐδης παρελθοντολόγος.

Με άλλα λόγια η σκηνοθεσία (Β. Νικολαΐδης) όχι μόνο δεν αφουγκράστηκε και δεν αξιοποίησε τον εξπρεσιονιστικό μουσικό παλμό, αλλά ούτε ακολούθησε την όποια εξέλιξη του τραγικού βηματισμού, που έχει κατακτηθεί τα τελευταία χρόνια. Πρωτοτύπησε οπισθοδρομώντας σε παραστασιακό ύφος που σίγουρα έχουν παρακολουθήσει οι παλαιότεροι και οσφραίνονται οι νεώτεροι. Παρωχημένη οπτική, υφολογικά ανένταχτη και συγχυσμένη. Ο χορός (χορογραφία: Έρση Πίττα) στην πιο αδιευκρίνιστη και κινησιολογικά φτωχή εκδοχή του, τόσο που φάνταζε πραγματικά περιττός. Ο σκηνικός χώρος (Γ. Πάτσας), που αντικατόπτριζε τη γη (:), χωρίστηκε δογματικά σε δύο ημισφαίρια-στρατόπεδα: το ένα της Αφροδίτης και το άλλο της Άρτεμης. Μήπως όμως ήταν πρόσφορο να υπαινιχτεί και ο "τρίτος δρόμος", εκείνος του "μηδέν άγαν", που γι' αυτόν πολέμησε ο Ευριπίδης με τον Ιππόλυτό του; Έξω από κάθε φαντασία ήταν τα κοστούμια του ανδρικού χορού (Γ. Πάτσας). Πώς είναι δυνατόν νεαρά αγόρια που ιππεύουν, τρέχουν ολημερίς στα δάση και στα λαγκάδια κυνηγώντας ζαρκάδια, να φέρουν ραμμένη στο πίσω μέρος του παντελονιού τους μια ποδήρη φούστα! Προς τι; Απορία ξεσήκωσε άλλωστε και η μάσκα ταύρου που κρατούσε η θεά Αφροδίτη ως έμβλημά της. Απορία που δε λύθηκε ούτε με τις επεξηγήσεις του σκηνοθέτη, στο κείμενό του, στο πρόγραμμα της παράστασης. Άλλωστε, τα σύμβολα, και δη τα θεατρικά,

δε χρήζουν αποκωδικοποίησης. Η μετάφραση (Στρατής Πασχάλης) κινήθηκε με εύληπτο και πυκνό βηματισμό. Οι φωτισμοί (Λ. Παυλόπουλος) δεν ενέγραψαν στίγμα.

Απροσδόκητα εκφραστική και περιπαθής, λαγαρή στις προθέσεις και στην απόδοση των συναισθημάτων της η Φιλαρέτη Κομνηνού (Φαίδρα), κράτησε επάξια το ρόλο και δικαίωσε την επιλογή της. Στα αναμενόμενα, από τον ηθοποιό, υποκριτικά πλαίσια κινήθηκε ο *Ιππόλυτος* του Κων/νου Μαρκουλάκη· στερούνταν εσωτερικότητας κι υπερέβαλλε στη στυλιστική έκφραση του ρόλου του. Δεν κυριάρχησε στον Επιδαύριο χώρο, όπως έπρεπε. Η Μπέττυ Βαλάση (τροφός) απλή και καθημερινή στην εκφορά του λόγου της, αλλά και τόσο υποτονική σε κάποια σημεία, ώστε δεν ακουγόταν. Ο Χρ. Πάρλας (Θησέας) απέτυχε να εκφραστεί με ειλικρίνεια. Απλή διεκπεραίωση. Ο Θ. Κατσαφάδος (αγγελιαφόρος) όμως πλούτισε την ορχήστρα με το φλογερό του ταμπεραμέντο, δώρισε απλόχερα στους θεατές την κατακτημένη του, λόγω πείρας, τεχνική και έπεισε με τη συναισθηματική του έξαρση. Δικαίως ξεσήκωσε το κοινό, που τον χειροκρότησε αυθόρμητα, τόσο στη μέση της παράστασης, όσο και στο τέλος. Μπράβο του. Επιβλητικές και μέσα στο πνεύμα οι παρουσίες των: Μαρία Ναυπλιώτου (Αφροδίτη) και Μαριάνθη Σοντάκη (Άρτεμη). Άνευρη η παρουσία του Γ. Τσιδίμη (θεράπων). Εύσημα στις κορυφαίες του χορού (Π. Παπουτσή και Χρ. Βαρζοπούλου), καθώς και στις υπόλοιπες κοπέλες που μετέδωσαν άψογα τα χορικά.

Το Εθνικό Θέατρο δεν κατόρθωσε να δημιουργήσει μια παράσταση αντιπροσωπευτική της πορείας που έχει ήδη συντελεστεί στην πενηντάχρονη Επιδαύρια διαδρομή της τραγωδίας. Η παράσταση θα μπορούσε να είναι ορόσημο για τους κατοπινούς. Αντ' αυτού, απέβη στείρα προγονολατρεία.